

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **O. B.**, zast. Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem, se sídlem v Plzni, Na Jíkalce 13, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 9. 2004, č. j. 29 Az 1/2004 – 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 12. 2003, č. j. OAM-5997/VL-07-04-2003, byla zamítnuta žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že obavy z vyděračů peněz a snaha o legalizaci pobytu nejsou důvody podřaditelné pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Tím byly podle žalovaného splněny podmínky uvedené v ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, podle něhož se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal porušení jednotlivých ustanovení správního řádu. Podle jeho názoru se správní orgán nezabýval jeho žádostí svědomitě a odpovědně a nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Vyslovil přesvědčení, že zákonné podmínky § 12 zákona o azylu naplňuje, stejně tak splňuje podmínky ustanovení § 91, neboť se na něj vztahují překážky vycestování. Pokud jde o skutkové důvody, poukázal

na svoji žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru, který byl v rámci správního řízení proveden, a ostatní spisový materiál. Navrhoval zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 10. 9. 2004, č. j. 29 Az 1/2004 – 22, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. Ztotožnil se s názorem žalovaného, že žalobce neuvedl v průběhu správního řízení žádný z důvodů, upravených zákonem o azylu, který by mohl vést správní orgán k jeho případnému udělení podle § 12 zákona o azylu. Soud souhlasil se závěrem správního orgánu, podle něhož byly v dané věci splněny podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. K námitkám žalobce ve vztahu k porušení jednotlivých ustanovení správního řádu soud uvedl, že tyto námitky nebyly konkrétní. Vyslovil názor, že k žalobcem namítaným pochybením správního orgánu nedošlo, neboť správní orgán provedl řádný pohovor o skutečnostech, které vedly žalobce k podání žádosti o azyl v České republice, pohovoru byl přítomen tlumočník jazyka, který si žalobce zvolil jako jazyk, v němž se dobře dorozumí. Žádného doplnění uvedených skutečností se žalobce nedovolával, sám žádné provedení dalších důkazů nenabídl. Námitky ve vztahu k porušení ustanovení § 3 správního řádu proto podle názoru soudu nemohly obstát. Soud konstatoval, že v dané věci se tedy jednalo o možnou kriminální činnost soukromých osob, která však není důvodem pro udělení azylu v České republice, a není považována za takový důvod ani v úpravě azylového práva v mezinárodním měřítku.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále jen „stěžovatel“), a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítal, že již od počátku řízení o udělení azylu uváděl, že důvodem pro opuštění země jeho původu bylo vydírání mafií. Stěžovatel pracoval na Ukrajině jako dělník a strážný, prodával na tržnici. Mafiáni po něm žádali výpalné, které několikrát zaplatil, nakonec se mu však takový způsob přestal líbit, a proto si vyřídil vízum a odjel do České republiky. Podnětem k vycestování byla zejména ta skutečnost, že vyděrači použili proti stěžovateli i fyzické násilí, když jej několikrát zbili, protože odmítl vyhovět jejich požadavku na zaplacení výpalného. Stěžovatel vyslovil přesvědčení, že ze strany vyděračů byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, neboť mu tito vyděrači znemožňovali se shromažďovat ať již se svými přáteli nebo se svými zákazníky na veřejnosti. V tomto způsobu pronásledování lze spatřovat naplnění významu pojmu „pronásledování“ ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Stěžovatel dále vytýkal krajskému soudu, že s ohledem na shora popsanou situaci se dodatečně nevypořádal s otázkou, zda v daném případě byly splněny zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu (tzv. humanitární azyl). S ohledem na problémy, které mu způsobovali vyděrači, kteří proti němu použili i násilí, by bylo na místě zvážit, zda stěžovateli za těchto okolností neposkytnout ochranu před újmou na jeho zdraví, případně do konce života, které se podle přesvědčení stěžovatele tomuto na Ukrajině nedostane. Tato skutečnost, jakož i fakt, že stěžovatel na území České republiky vede dosud spořádaný život, by mohly podle názoru stěžovatele zakládat důvod pro udělení tzv. humanitárního azylu. Navrhoval, aby rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně požádal o odkladný účinek kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Konstatoval, že žádost stěžovatele byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g), přičemž podle judikátu NSS č. j. 4 Azs 195/2004 ze dne 1. 9. 2004 se nemůže v řízení o kasační

stížnosti stěžovatel dovolávat posouzení podle § 12 a § 14 zákona o azylu, neboť o těchto formách azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. Dále poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, kde již bylo vícekráte judikováno, že vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Navrhoval, aby kasační stížnost byla zamítnuta, a dále aby odkladný účinek nebyl přiznán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uvedl ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolával důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové neshledal.

Předně je třeba uvést, že jak správní orgán, tak i soud, vycházel v posuzované věci ze zjištění, učiněných v průběhu správního řízení od samotného stěžovatele. Z obsahu správního spisu plyne, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu ze dne 12. 11. 2003 uvedl, že Ukrajinu opustil dne 15. 9. 2003 pro problém s mafiány. Prodával na tržnici a mafiáni po něm opakovaně žádali výpalné. Protože se mu to přestalo líbit, odjel do ČR. Tyto skutečnosti potvrdil i v protokolu o pohovoru ze dne 22. 11. 2003, kde dále sdělil, že mu bylo uděleno vyhoštění. Protože chce zůstat v ČR, žádá, aby i z tohoto důvodu mu byl azyl udělen.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak správní orgán, tak i soud, a jejich závěr o tom, že problémy s vydíráním či vyhrožováním soukromých osob a snaha o legalizaci pobytu na území ČR nejsou skutečnostmi svědčícími o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, vychází ze skutečného stavu, zjištěného v průběhu azylového řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Nejvyšší správní soud tedy sdílí názor Krajského soudu v Hradci Králové o tom, že žalovaný nepochybil, jestliže posoudil žádost žalobce na zahájení řízení o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou.

Dovolává-li se stěžovatel toho, že pronásledování vyděračů je třeba považovat za pronásledování z politických důvodů, nelze s jeho názorem souhlasit. Především je třeba poukázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž nelze obavy před vydíráním či vyhrožováním soukromých osob považovat za důvody pro udělení azylu. Problémy se soukromými osobami totiž nejsou zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině, či pro zastávané politické názory, ale snahou směřující k získání finančních prostředků. O pronásledování stěžovatele z politických důvodů proto za této situace v jeho případě uvažovat nelze.

Dovolává-li se stěžovatel udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, je třeba uvést, že v daném případě správní orgán na případ stěžovatele použil tzv. zkráceného řízení o azylovém právu, uplatňovaného na základě zjevně nedůvodného návrhu na zahájení

řízení. Jedná se o řízení, které není prováděno v celém rozsahu, t. j. neprobíhá zde proces dokazování o přítomnosti odůvodněného strachu z pronásledování. Možnost zkráceného řízení je zakotvena v ustanovení § 16 zákona o azylu, přičemž nutno zdůraznit, že naplnění podmínek uvedených v tomto ustanovení neznamená automaticky vyloučení z řízení o udělení azylu, ale jeho zrychlení. Žadateli však musí být dána možnost, aby se vyjádřil k obsahu své žádosti, aby mohly být posouzeny konkrétní jednotlivé důvody, které jej vedly k opuštění země původu. Tak tomu v posuzované věci bylo, jak již v odůvodnění napadeného rozsudku vysvětlil krajský soud.

Jak již bylo výše uvedeno, v posuzované věci vycházel správní orgán v rozhodnutí z ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, podle něhož se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti, svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Uvedené posouzení ve svých důsledcích znamená, že neprobíhal proces dokazování o tom, zda byly splněny podmínky ustanovení § 12 zákona o azylu. Jestliže se správní orgán nezabýval meritorně posouzením toho, zda byla či nebyla naplněna skutková podstata ustanovení § 12 zákona o azylu, pak se nemusel zabývat ani splněním podmínek ustanovení § 14 (§ 13) zákona o azylu, t. j. podmínkami udělení azylu z humanitárních důvodů. Neprováděl-li tedy správní orgán dokazování o přítomnosti důvodů azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť vycházel z toho, že stěžovatel v žádosti neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, pak by jeho eventuelní výrok ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu, byl v posuzované věci výrokem nadbytečným. Podle tohoto ustanovení lze totiž v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárních důvodů, avšak jen za situace, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Jak již bylo výše uvedeno, v posuzované věci bylo provedeno tzv. zkrácené řízení, a to z důvodu zjevně nedůvodné žádosti, aniž by v tomto řízení důvody uvedené v § 12 byly zjišťovány. Jestliže důvody pro udělení azylu podle § 12 nebyly zjišťovány (nemohly být tudíž ani zjištěny), nepřichází v úvahu udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14.

Zbývá dodat, že správní orgán pochybil, pokud se v odůvodnění napadeného rozhodnutí zabýval hodnocením podmínek pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, jakož i zkoumáním podmínek pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 téhož zákona, aniž by ve výroku o nich rozhodl. Nicméně toto pochybení zůstává bez vlivu na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí, a rovněž nezpůsobuje jeho nicotnost. Byť se krajský soud tímto nedostatkem napadeného rozhodnutí nezabýval, nelze mu vytknout nezákonný postup, neboť z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že se zcela přesvědčivě vypořádal s výrokem napadeného rozhodnutí, který je v něm obsažen, tedy s výrokem o tom, že žádost stěžovatele byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Pro stěžovatele však z toho vyplývá, že v případě, kdy jeho žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nemůže se v řízení o kasační stížnosti dovolávat posouzení azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť o této formě azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvod uvedený v kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. března 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu